

Berta eta baso lokartuko gaztaina-saltzailea

Castanyada baino bi egun lehenago, Fontfreda herriak egur, kanela eta patata gozo usaina zuen. Herriko plazan, bizilagunek hosto lehorren girlandak zintzilikatu eta mahai luzeak jarri zituzten. Denek zuten lana egiteko, Bertak barne, aitonaren zuhaitzetik gaztaina saski bat ekartzeko promesa egin baitzuen.

Goiz hartan, ordea, basoa modu bitxian isil zegoen. Ez zen txoririk abesten, adarrek ez zuten kirrinka egiten, eta haizeak ere ez zuen hostoekin jolasten. Berta bidetik ibili zen txin-txin hots oso ahul bat entzun zuen arte: txin-txin, txin-txin… Haritzen artean, gaztaina saltzaile bat aurkitu zuen, buruko zapi koadroduna zeramala, piztu gabeko suaren ondoan eserita.

“Maria naiz”, esan zuen emakumeak. “Udazkenero kanpai txiki hau jotzen dut eta basoa esnatzen da Gaztaina Jaia ospatzeko. Hala ere, gaur haren soinua ez da inora iristen.”

Bertak lurrera begiratu zuen. Hosto-alfonbra erraldoi batek estaltzen zuen bidea eta soinu guztiak isilarazten zituen. Oinekin alde batera bultzatzen saiatu zen, baina hainbeste ziren, amaigabeak ziruditen.

—Ezin dut bakarrik egin —esan zuen—.

Urtxintxa batek burua atera zuen zuhaitz-enbor batetik. Orduan untxi bat agertu zen, ondoren txantxangorri bat, eta azkenik, orkatz txiki bat. Bertak gertatzen ari zena azaldu zion. Urtxintxak adar lehorrak ekarri zituen, untxiak bideak garbitu zituen hostoen artean, txantxangorriak urrunago zeuden animaliei abisua eman zien, eta orkatzak gaztainaz betetako saski bat arrastaka eraman zuen.

Bertak eta Mariak sua piztu zuten. Lehenengo gaztaina pitzatu zenean —pop-pop!—, denek barre egin zuten. Gaztaina-saltzaileak berriro jo zuen kanpai txikia. Oraingoan, txin-txin hotsa garbitu berri ziren bideetan zehar hedatu zen, zuhaitz-enborretan igo eta zuhaitzen gailurretara iritsi zen.

Basoa bat-batean esnatu zen. Adarrek berriro dantzatu zuten, txoriek abestu zuten, eta hosto urreztatuen zurrunbilo bat Bertaren inguruan biraka ibili zen.

«Kanpaiak ez zuen ahotsa galdu», ulertu zuen neskak. «Bidea garbitzea besterik ez zuen behar».

Mariak bi saski bete zituen. Bat herriko jaietarako zen; bestea, lagundu zuten animalientzat. Berta plazara itzuli zenean, ilun zegoen jada, eta denak zain zeuden. Gaztaina beroak banatzen zituen bitartean kontatu zuen abentura.

Urte hartatik aurrera, Castanyada jaiaren aurretik, Fontfredako haurrak basora igotzen ziren bideak garbitzera eta kanpaiaren soinua entzutera. Eta Bertak beti gordetzen zuen lehen gaztaina lagundu zuenarentzat, ezer espero gabe trukean.